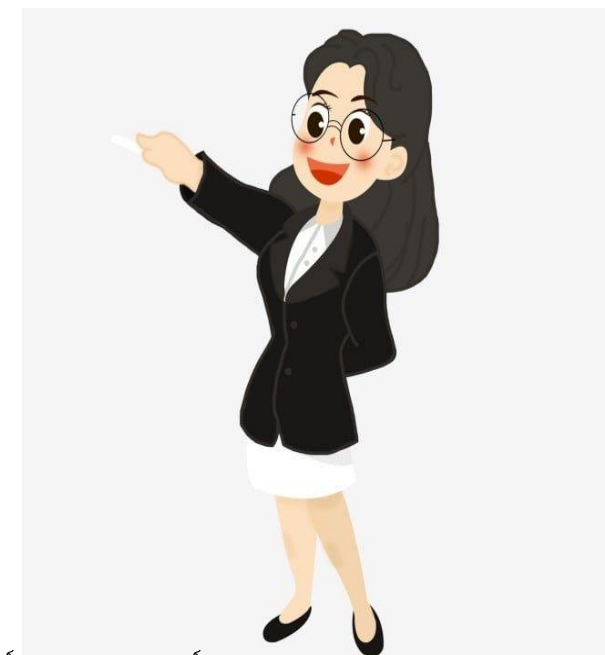

จากเพลงที่ฟัง
วันนี้เราจะเรียน
วรรณคดีเรื่อง
อะไรระ

จากเพลงที่ฟัง
วันนี้เราจะเรียน
วรรณคดีเรื่อง
อะไรนะ

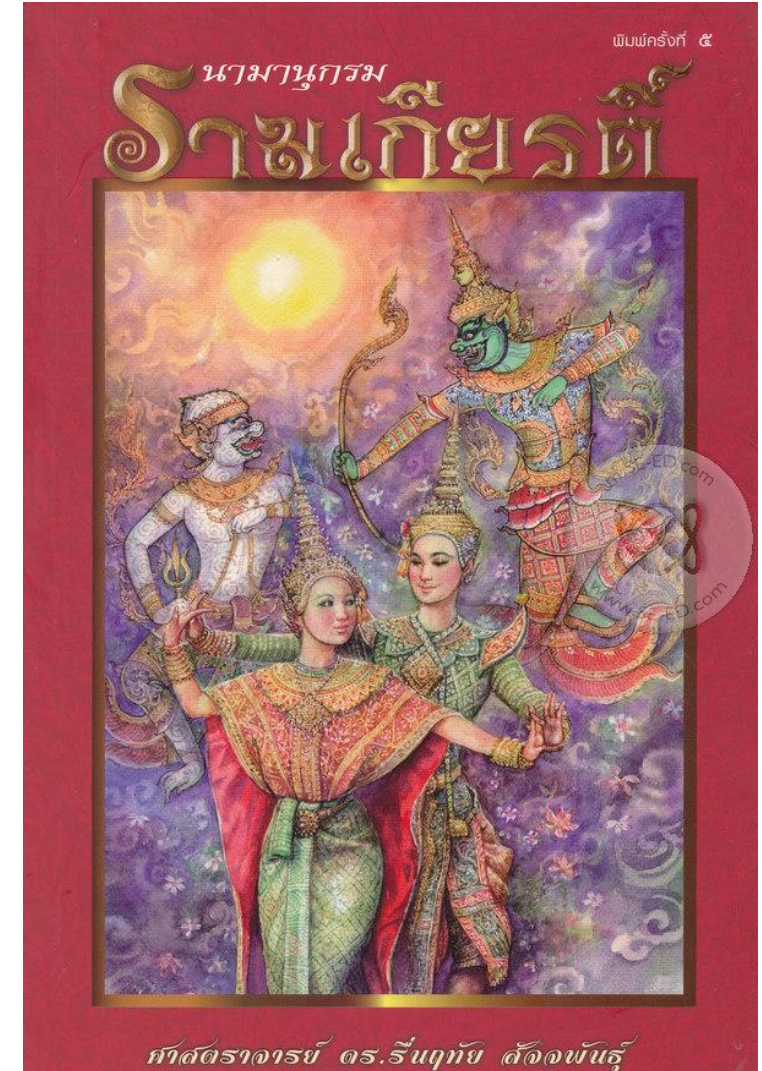
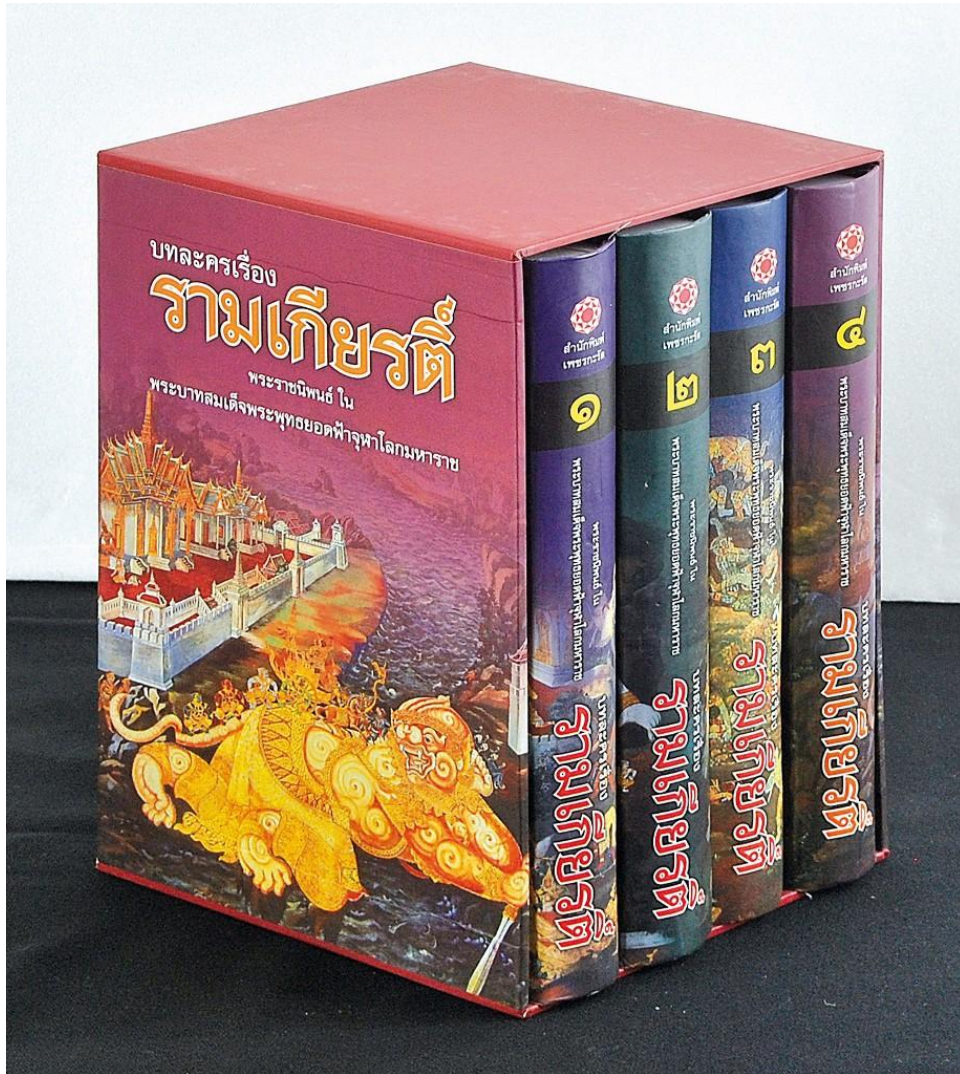
บทละครเรื่องรามเกียรติ์

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

วิชาวรรณคดีเอกของไทย

แนะนำหนังสือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรุณญา อัจฉริยบดี สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ที่มา : เรื่องรามายณะ ของอินเดีย

สาเหตุที่คนไทยนับถือรามายณะ

๑. รามายณะมีคุณวิเศษใช้ล้างบาปได้ การฟังรามายณะ จะช่วยให้สมความปรารถนา และได้เกิดในพรหมโลก
๒. คนอินเดียนับถือพระรามเป็นวีรบุรุษ นับถือนารายณ์ อวตาร พระรามกับนางสีดาเป็นแบบฉบับของคนดี พระรามมีความกตัญญูและนางสีดาซื่อสัตย์ต่อสามี
๓. รามายณะถือเป็นแบบอย่างของบทประพันธ์ที่ดี

รามายณะ คาดว่าเป็นนิทานที่เล่าสืบต่อกันมาก แต่คนไทยจะรู้จักและนับถือกัน คือ รามายณะของวาลมิกิ

วาลมิกิ เป็นพรหมฤาษี อยู่ในวรรณะศูทร และได้บำเพ็ญภาวนา จนมีจอมปลวกขึ้นเต็มตัว จึงได้ชื่อว่า วาลมิกิ

ตามตำนาน วาลมิกิได้ฟังเรื่องพระรามจากพระนารทฤาษี ขณะที่เดินทางกลับได้พบนกกระเรียนคู่หนึ่ง พรวนไถ่ยิ้งนกกระเรียนตัวผู้ตาย วาลมิกิจึงเกิดความสมเพชจึงได้เปล่งคณะฉันทขึ้น ซึ่งเกิดจากความโศก จึงใช้ชื่อว่า โศลก

A person in traditional Thai Ramakien costume, including a white and red patterned robe, a gold and red sash, and a golden mask with a green face, is performing on a set of stone steps. The person is pointing their right hand towards the right. The background is a soft-focus view of trees and a path.

แหล่งที่มารามเกียรติ์ของไทย ๘ แหล่ง :

๑. นิทานเรื่องพระราม
๒. รามายณะของวาลมิกิ
๓. รามายณะของอินเดียใต้
๔. หนุมานนาฏก
๕. หิกะยัตติศรียาม (รามเกียรติ์ของมลายู)
๖. วิชาณุปุราณะ
๗. รามายณะสันสกฤต
๘. ส่วนที่ไทยแต่งเติม แทรกคติความเชื่อของไทย
เช่น พระอินทร์ช่วยพระราม

รามเกียรติ์ของไทยมีมาตั้งแต่สมัยอยุธยา เท่าที่ ปรากฏหลักฐาน คือ

๑. คำพากย์รามเกียรติ์สมัยกรุงศรีอยุธยา
๒. บทละครเรื่องรามเกียรติ์สมัยกรุงศรีอยุธยา
๓. รามเกียรติ์คำฉันท์

รามเกียรติ์ในสมัยธนบุรี

๔. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ของพระเจ้ากรุงธนบุรี
 - หนุมานเกี่ยวนางวานรินทร์
 - ท้าวมาลีวราชว่าความ
 - ทศกัณฐ์ตั้งพิธีทรายกรด
 - พระมงกุฎ

รามเกียรติ์ในสมัยรัตนโกสินทร์

๕. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ของรัชกาลที่ ๑ (สมบูรณ์ที่สุด)
๖. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ของรัชกาลที่ ๒
๗. รามเกียรติ์คำพากย์ ของรัชกาลที่ ๒ (ได้รับอิทธิพลจากคำพากย์รามเกียรติ์สมัยอยุธยา)
๘. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ของรัชกาลที่ ๔ แต่งตอนพระรามเดินดง
๙. รามเกียรติ์ ของรัชกาลที่ ๖

รามเกียรติ์ฉบับอื่น ๆ ในสมัยอยุธยา

๑. ราชานิลาปคำฉันท์
๒. โคลงทศรถสอนพระราม
๓. โคลงพาลีสอนน้อง

รามเกียรติ์ในยุคปัจจุบัน

๑. คุณศุภร ผลชีวิน แต่งรามายณะเป็นโคลงฉันท์ ทูลเกล้าฯ ถวายในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา รัชกาลที่ ๙ ในปี ๒๕๑๓

รามเกียรติ์ฉบับรัชกาลที่ ๑ (ฉบับสมบูรณ์)

ผู้แต่ง : พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
มหาราช ถือเป็นรามเกียรติ์ฉบับที่สมบูรณ์ที่สุด

แต่งเมื่อ : วันจันทร์ขึ้น ๒ ค่ำ

เดือนอ้าย ปีมะเส็ง

พ.ศ. ๒๓๔๐ เป็นปีที่

๑๕ ในรัชกาลที่ ๑

ลักษณะคำประพันธ์ : ขึ้นต้นด้วยร่าย ๑ บท
(เฉลิมพระเกียรติ) ตามด้วยกลอนบทละคร
(มีจำนวนคำ ๖-๙ คำ และจบด้วยโคลงสี่สุภาพ ๒
บท)

กลอนบทละครจะใช้คำขึ้นต้นว่า
เมื่อนั้น (ตัวละครที่สำคัญหรือกษัตริย์)
บัดนั้น (ตัวละครแม่ทัพและยักษ์)
มาจะกล่าวบทไป (การดำเนินเรื่อง)

หิรันตย์กษ

หิรันตย์กษ (เอสุรเทพบุตร)

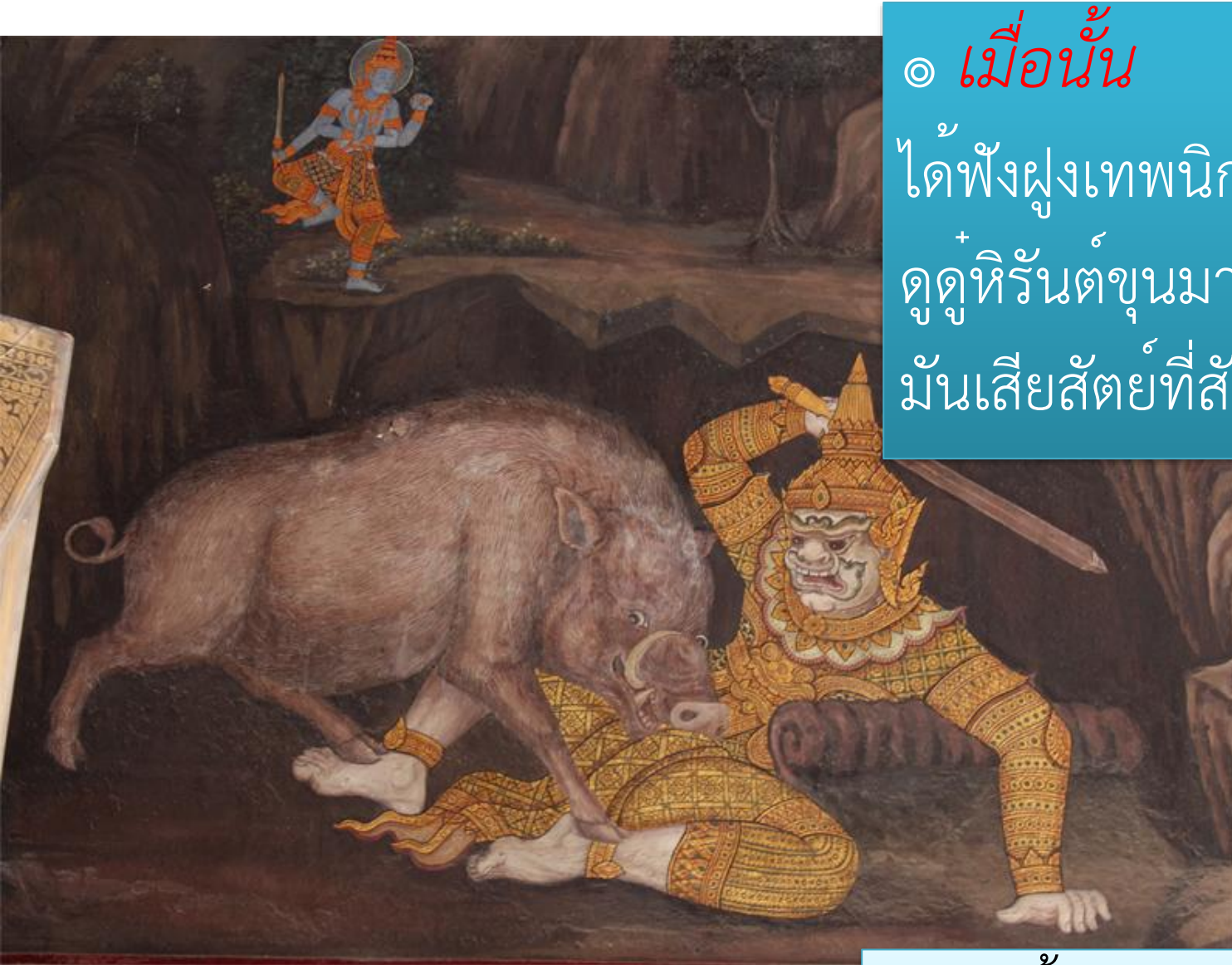
ลักษณะหัวโขน

หน้ายักษ์สีทอง ปากเสวยตาโพล่ง

สวมมงกุฎกระหนก

รายละเอียด

กายสีทอง มี 1 พักตร์ 2 กร เป็นอสูรอาศัยอยู่
เขาจักรวาล

๑ ^๒เมื่อนั้น

ได้ฟังฝูงเทพนิกร

ดูคูหิรันตขุนมาร

มันเสียสัตย์ที่สัญญา

พระจอมไกรลาสสิงขร

ภูธรถวิลจินดา

หยาบฆ่าสาธารณ์เป็นหนักหนา

กูไม่ไว้ชีวาอสุรี ฯ

๑ คิดแล้วจึงมีประกาศิต

เชิญเจ้าผู้มีฤทธิ์

สั่งพระจักรกฤษณ์เรื่องศรี

ไปล้างอสุรีให้บรรลัย ฯ

๑ บัดนั้น

น้อมเศียรบังคมแล้วทูลไป
ให้นิ้วข้าเป็นเพชรฤทธิ
จะได้รองเบื่องบาบา

๑ เมื่อนั้น

ได้ฟังนนทกพาที
ไอนี้มีขอบมาชานาน
คิดแล้วก็ประสิทธิ์พรชัย

นนทกผู้มีอัชฌาสัย
จะขอพรเจ้าไตรโลกา
จะชี้ใครจงม้วยสังขาร
ไปกว่าจะสิ้นชีวี ฯ

พระสยามภูวญาณเรืองศรี
ภูมินิ่งนีกตรีกไป
จำจะประทานพรให้
จงได้สำเร็จมโนรถ ฯ

๑ มาจะกล่าวบทไป

ห้าวหาญชาญณรงค์ฤทธา
อยู่ยังยอดเขาจักรวาล
ฤๅษีเทววิชาธร
ด้วยเพื่อนตั้งกิจพิธี
พระเป็นเจ้าให้พรอสุรา
อหังการอิมเอบกำเริบใจ
สำแดงแผลงฤทธิ์อีกอัก

ถึงหิรัญตย์กษัณเฏลวักลา
ปรากฏเลื่องชื่อลือขจร
ในพิมานทิพรัตน์ประภัสสร
เกรงฤทธิ์รอนทั้งโลกา
วินันตกคิริฎา
รุ่งเรืองฤทธากลำนัก
จะผลาญให้บรรลัยทั้งไตรจักร
ขุนยักษไล้ม้วนแผ่นดิน ฯ

จุดมุ่งหมาย :

๑. เกลี้ยมพระเกียรติ
๒. เป็นการรวบรวมวรรณคดีไม่ให้สูญหาย
๓. เพื่อความบันเทิง แต่งเพื่อใช้เล่นละครใน
๔. ปลุกฝังคุณธรรมในด้านความซื่อสัตย์
สุจริต และการประพฤติธรรม
๕. ปลุกใจประชาชนให้เกิดความกล้าหาญ

ภาพจิตรกรรมฝาผนังบริเวณระเบียงคตวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

อาจารย์วรุณญา อัจฉริยะดี สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

หนุมานอมพลับพลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรุณญา อัจฉริยะดี สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทประพันธ์เรื่อง
รามเกียรติ์ในวัด
พระแก้ว

อิทธิพลความสำคัญระหว่างรามเกียรติ์กับคนไทย :

๑. การละเล่นมหรสพของไทย เนื้อเรื่องนำมาใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ โขน หนังใหญ่ ละครใน หนังตะลุง และหุ่นกระบอก
๒. มีความสัมพันธ์กับความเชื่อและประเพณี เช่น ความเชื่อเรื่อง ภูตผีปิศาจ ความเชื่อเรื่องความฝัน การลุยไฟแสดงความบริสุทธิ์ อาหารการกิน การแต่งกาย พิธีต่างๆ
๓. การอ้างอิงในวรรณคดี จะเห็นว่าตัวละครที่มีการคร่ำครวญ หรือพลัดพราก มักจะอ้างอิงว่ามีลักษณะเหมือนพระรามกับนางสีดา การสรรเสริญกษัตริย์ว่ามีฤทธิ์ มีเกียรติเหมือนพระราม

อิทธิพลความสำคัญระหว่างรามเกียรติ์กับคนไทย

๔. เป็นตำนานในสถานที่ต่าง ๆ เช่น เมืองลพบุรี ทะเลชุบศร เขาขาดที่จังหวัดสระบุรี บึงพระราม ถ้ำพระราม ชื่อนถนนในกรุงเทพฯ

๕. สัมพันธ์กับคำศัพท์และสำนวนไทย เช่น พระนามของกษัตริย์ มักใช้คำว่า รามาธิบตี ชื่ออาหาร พระรามลงสรง ชื่อพันธุ์ไม้ กระเช้าสีดา หวานหนุมาน สมอพิเภก สำนวนต่าง ๆ เช่น วัตรอยเท้า ศรศิลป์ไม่กินกัน

โขนพระราชทานชุด สืบมรรคา

สืบมรรคา

องก์ที่ ๒

ฉากที่ ๕ ลานประหารหน้าเมืองสงกา

Act II

Scene 5 Execution ground in front of Longka

โขนพระราชทานชุด คีกรินทร์ชิต

เพลงที่ได้รับอิทธิพลจากรามเกียรติ์ และสัมพันธ์กับบริบทยุคสมัยปัจจุบัน

รามาวตาร จิตรกรรมฝาผนังมีชีวิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรุณญา อัจฉริยะดี สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา